

**Pilar 3 -
Offentliggjøring av informasjon om
kapital og risikoforhold**

2020

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
2. KAPITALDEKNING	3
2.1 PILAR 1 - MINIMUMSKRAV TIL ANSVARLIG KAPITAL	4
2.2 PILAR 2 – VURDERING AV SAMLET KAPITALBEHOV OG INDIVIDUELL TILSYNSMESSIG OPPFØLGING	5
2.3 PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON	6
3. KONSOLIDERING	7
4. RISIKO- OG KAPITALSTYRING	7
4.1 FORMÅL	7
4.2 PROSESS FOR RISIKO- OG KAPITALSTYRING	7
5. INFORMASJON OM RISIKOGRUPPENE	8
5.1 RISIKOOMRÅDER	8
5.2 KREDITTRISIKO	9
5.3 MARKEDSRISIKO.....	10
5.4 OPERASJONELL RISIKO	10
5.5 LIKVIDITETSRISIKO	11
5.6 FORRETNINGSRISIKO	11
5.7 OMDØMMERISIKO	11
5.8 EIERRISIKO	11
5.9 STRATEGISK RISIKO	11
5.10 SYSTEMRISIKO	11
6. SOLIDITET	11
6.1 SOLIDITETSMÅL.....	11
6.2 LEVERAGE RATIO (LR) – UVEKTET KJERNEKAPITALANDEL.....	12
7. BEREGNET ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)	13
7.1 OPPSUMMERING.....	13
8. SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV	14
9. VEDLEGG	15

1. INNLEDNING

Dette dokumentet gir en beskrivelse av risiko og kapitalstyring i SpareBank1 Hallingdal Valdres i henhold til CCR/CRD IV forskriftens del XI om offentliggjøring av finansiell informasjon.

SpareBank1 Hallingdal Valdres vektlegger dialog med ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og transparens er sentralt.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis i Norge. Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal støtte opp under konsernets strategiske målbilde, samt sikre finansiell stabilitet og en forsvarlig formuesforvaltning. Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko.

Formålet med dokumentet er å presentere finansiell informasjon som bidrar til at markedsaktørene for et mer utvidet grunnlag til å vurdere:

- Konsernets risikonivå
- Styring og kontroll med de ulike risikoene
- Kapitalsituasjonen

I tillegg skal informasjonen bidra til å gjøre sammenligninger i markedet enklere.

Som hovedregel oppdateres dokumentet årlig, men dersom det skjer vesentlige endringer med betydning for vurdering av konsernets finansielle stilling, vil dokumentet oppdateres med ny informasjon. Periodisk informasjon om kapitaldekningen og minimumskrav til ansvarlig kapital er tilgjengelig i SpareBank1 Hallingdal Valdres sine kvartalsrapporter.

Utover den informasjon som er tilgjengelig i dette dokument vises det til Om oss/Investor Relations på SpareBank 1 Hallingdal Valdres sin hjemmeside www.sb1.no.

2. KAPITALDEKNING

Kapitaldekningsregelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger hvor formålet er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom:

- Mer risikosensitivt kapitalkrav
- Bedre risikostyring og kontroll
- Tettere tilsyn
- Mer informasjon til markedet

Regelverket skal sørge for at det blir større samsvar mellom hvordan myndighetene setter krav til kapitaldekning i finansinstitusjonene og den metodikken institusjonene selv benytter for å beregne sitt kapitalbehov.

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer:

Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av informasjon

2.1 Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital

Under Pilar 1 er det 3 sentrale nøkkeltall som benyttes i kapitalstyringen. Nøkkeltallene er hhv ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning.

Ansvarlig kapital består av kjernekapital (=egenkapital og fondsobligasjoner) og tilleggskapital (=ansvarlig lån). Nøkkeltallene beregnes som forholdet mellom bankens samlede ansvarlige kapital og risikovektede eiendeler:

- Ren kjernekapitaldekning = egenkapital/beregningsgrunnlag
- Kjernekapitaldekning = kjernekapital/beregningsgrunnlag
- Kapitaldekning = ansvarlig kapital/beregningsgrunnlag

Figuren nedenfor illustrerer bankens metoder for å beregne minimumskrav til ansvarlig kapital ihht Pilar 1.

Figur 1 viser at SpareBank 1 Hallingdal Valdres benytter standardmetoden for beregning av kapitalkravet. Det arbeides løpende med ytterligere profesjonalisering av risikostyringen.

Kapitaldekningsregelverket har regler for å beregne minstekrav til ansvarlig kapital (Pilar 1) for kreditt risiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Konsernet må til enhver tid ha en ansvarlig kapital som minst utgjør 8 % av beregningsgrunnlaget for kreditt risiko (herunder motpartsrisiko), markedsrisiko og operasjonell risiko. Konsernet bruker standardmetode/basismetode i beregningene. I tillegg til minstekravene må konsernet ha kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital som beregnes av det samme beregningsgrunnlaget:

- Kapitalbevaringsbuffer på 2,5 %
- Systemrisikobuffer 3,0 %-4,5%
- Buffer for systemviktige institusjoner (ikke gjeldende for vår bank)
- Motsyklisk buffer 0-2,5%

Minstekravet til kapitaldekning (Pilar 1) beregnes som følger:

Kjernekapital + tilleggs kapital	> 8%+ bufferkrav
Beregningsgrunnlag for kredittrisiko + markedsrisiko + operasjonell risiko	

2.2 Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Det er et krav at alle finansinstitusjoner skal ha en intern prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil og en strategi for å vedlikeholde forsvarlig kapitalnivå. I Finanstilsynets rundskriv nr. 12/2016 er prinsipper og metoder for «Internal Capital Assessment Process» (ICAAP) ytterligere tydeliggjort. Tilsynsmyndighetene vil overvåke og evaluere institusjonens interne vurderinger av kapitalbehovet og tilhørende strategi, samt evnen til å overvåke og sikre overholdelse av kapitalkrav. Overvåkingen og dialogen er i henhold til internasjonal tilsynspraksis. (SREP). Finanstilsynet har myndighet til å sette i verk passende tiltak om de ikke er tilfreds med foretakets interne kapitalvurderingsprosess. Finanstilsynets vurderinger medfører foretaksspesifikke krav til kapitalnivå utover bankens egen vurdering. I enkelte tilfeller vil det også være aktuelt for Finanstilsynet å be foretaket om å redusere risikoeksponeringen eller gjennomføre andre risikoreduserende tiltak, herunder endre policyer, rammer og gjennomføre forbedring i styring og kontroll.

Forholdsmessig konsolidering

Finansforetaksloven §17 – 13 2. ledd pålegger SpareBank 1 Hallingdal Valdres forholdsmessig konsolidering av eierandeler i finansforetak i SpareBank 1 Alliansen, for kapitaldekningsformål fra og med 01.01.2018. Departementet kan ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra kravet om forholdsmessig konsolidering av eierandeler på mindre enn 10 prosent i andre foretak enn kredittforetak.

Pilar 2 stiller krav til bankenes kapitalvurderingsprosess (ICAAP) hvis formål er å sikre en strukturert og dokumentert prosess for vurdering av konsernets risikoprofil i den hensikt å skape sikkerhet for at konsernet har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten. I tillegg skal konsernet ha en strategi for å opprettholde et tilstrekkelig kapitalnivå.

Sammensetningen og nivået på de risikoene som foretaket er eller kan bli utsatt for blir regelmessig vurdert. Det samme gjelder kvaliteten på styring av og kontroll med de ulike risikoene og vurdering om sammensetning og fordeling av foretakets samlede kapital er tilpasset risikonivået. Vurderingen omfatter alle vesentlige risikoer som kan påvirke foretakets evne til å overholde sine forpliktelser ved forfall. Vurderingene inkluderer også stresstester.

Vurderingen av risikonivå og kapitalbehov skal gjennomføres og dokumenteres minst én gang i året eller oftere dersom det er vesentlige endringer i foretakets rammebetingelser, aktivitetsnivå eller risikoforhold som gjør dette naturlig. Kapitalvurderingen skal vise minimumskravet i pilar 1 for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko, samt kapitalbehov til risikoer som ikke dekkes av pilar 1, men av pilar 2-risikoer. Kapital som er benyttet til å dekke minimumskravet og det samlede bufferkravet i pilar 1, kan ikke benyttes til å dekke pilar 2-risikoer.

Konsernets prosess omfatter morbanken, datterselskaper og eierposter i tilknyttede selskaper/felleskontrollerte virksomheter. Det benyttes så vel kvantitative metoder som kvalitative vurderinger ved fastsettelse av kapitalbehovet.

Finanstilsynet skal overvåke og evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehovet og tilhørende strategi, samt evnen til å overvåke og sikre overholdelse av myndighetenes kapitalkrav. Finanstilsynet har myndighet til å sette i verk passende tiltak om de ikke er tilfreds med resultatene av prosessen.

2.3 Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølgingen i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. Kravene til offentliggjøring blir spesielt viktig når konsernet i større grad kan benytte egne systemer¹ og metoder for å beregne kapitalkravet.

Informasjonskravene innebærer at alle institusjoner skal publisere informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringen er bygd opp og organisert. Videre er det gitt detaljerte krav til offentliggjøring av kapitalnivå og struktur samt risikoeksponeringer, der sistnevnte avhenger av hvilke beregningsmetoder som benyttes i pilar 1.

Dette dokumentet har sammen med konsernets års- og kvartalsrapporter til hensikt å oppfylle kravene til offentliggjøring av informasjon i henhold til gjeldende regelverk.

¹ Pilar 3 rapportering for akfane 11-24 (Templet 7-20) i vedlegg baserer seg på uttrekk fra datavarehuset for kredittområdet.

3. KONSOLIDERING

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er morbank i konsernet. Ved utarbeidelse av kvartals- og årsregnskapene blir datterselskaperes regnskaper konsolidert inn i konsernregnskapet. I tillegg blir resultatet fra de felleskontrollerte virksomhetene innarbeidet.

Oppstilling i tabellen «Konsolideringsgrunnlag» viser forskjellen i konsolideringsgrunnlaget ved konsolidering etter regnskapsreglene og ved konsolidering for kapitaldekningsformål for hvert datterselskap. Viser til informasjon i vedlegg 9.

4. RISIKO- OG KAPITALSTYRING

4.1 Formål

Styring av risiko og kapitalanvendelse er et sentralt virkemiddel for å nå konsernets målsettinger slik de er nedfelt i konsernets forretningsstrategi. Konsernets lønnsomhet og mulighetene for å oppfylle målsettingene overfor ansatte og samfunnet er avhengig av evnen til å identifisere, måle, styre og prise de risikoer som oppstår i forbindelse med tilbudet av finansielle produkter og tjenester. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring og kvalitet
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en effektiv kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi.
- Å unngå at uventede hendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Konsernet skal ha en moderat til lav risikoprofil. Konsernet har en målsetting om å opprettholde en god soliditet for derved å sikre en langsiktig god tilgang på innlån fra kapitalmarkedene.

4.2 Prosess for risiko- og kapitalstyring

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er rammeverket basert på følgende elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på.

- Strategi
- Organisering og organisasjonskultur
- Risiko- og kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging
- Krise og kontinuitetsplan
- Gjennopprettingsplan
- Compliance (etterlevelse)

Strategi: Banken gjennomfører revisjon av konsernets strategi regelmessig. Dette innebærer en gjennomgang av endringer i rammebetingelser, herunder konkurransesituasjonen, krav fra offentlige myndigheter, endring i kundeatferd og krav til kompetanse og organisering.

Organisasjonskultur: Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En

mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. I prosessen for risiko- og kapitalstyring gjelder organisasjonskulturen derfor som grunnmuren de andre elementene bygger på.

Risiko- og kapitalstyring: Prosessen for risikoidentifikasjon dekker alle vesentlige risikoområder til konsernet. Prosessen gjennomføres minimum årlig og er en integrert del av konsernets strategi- og budsjettprosess. Det gjennomføres grundige analyser av risikoene som er identifisert for å forstå risikoens egenskaper med tilhørende årsaksmekanismer. Alle vesentlige risikoer er i den utstrekning det er mulig kvantifisert gjennom forventet tap og behovet for økonomisk kapital. Kvantifisering skal være basert på anerkjente og betryggende metoder og fremgangsmåter for måling av risiko. Risikoanalysen skal også sikre at det foretas en kvalifisert og strukturert vurdering og dokumentering av de etablerte kontroll- og styringstiltakene. Risikostrategien godkjennes av styret og revurderes minimum årlig.

Bankens kapitaldekningsmål skal sikre tilstrekkelig kapital til å oppfylle myndighetskrav i forhold til kapitaldekningen.

Rapportering og oppfølging: Et viktig element i en effektiv risikostyring er overvåking av den løpende risikoeksponeringen. Alle ledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor sitt eget ansvarsområde, og de skal til enhver tid påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret eller administrerende banksjef. Konsernets overordnede risikoeksponeringer og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjon og styret.

Compliance (etterlevelse): Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Effektive virkemidler for å oppnå dette er:

- Et tydelig verdigrunnlag som er klart kommunisert og forstått i organisasjonen
- En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover og forskrifter.
- En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover og forskrifter

Leder Risikostyring og Compliance er ansvarlig for bankens overvåking og rapportering av compliance.

Det er gitt en nærmere beskrivelse av kreditt-, markeds- og operasjonell risiko i påfølgende avsnitt.

5. INFORMASJON OM RISIKOGRUPPENE

5.1 Risikoområder

Konsernet identifiserer og styrer risiko innenfor følgende overordnede risikoområder:

Kreditt risiko: Risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser knyttet til utlån, kreditter, garantier og lignende.

Markedsrisiko: Risiko for tap som skyldes endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder. Markedsrisiko oppstår som følge av at banken har åpne posisjoner i ulike finansielle instrumenter. Dette inkluderer aksje-, rente- og valutarisiko, og kan oppstå i instrumenter som føres både i og utenfor bankens balanse.

Operasjonell risiko: Risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Likviditetsrisiko: Risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Forretningsrisiko: Risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger eller endret kundeadferd.

Eierrisiko: Risiko for tap i av innskutt kapital eller nødvendig påfyll av ny kapital i strategiske eierselskaper, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift.

Omdømmerisiko: Risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

Strategisk risiko: Eierskap i strategisk eide datterselskap. Risiko for svikt i inntjening og kapital som skyldes endringer i rammebetingelser, dårlige forretningsmessige beslutninger, eller manglende tilpasning til forretningsmessige rammebetingelser

Compliance (etterlevelse) risiko: Risiko for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter, økonomiske tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter, standarder eller interne retningslinjer.

ESG – Risiko: Risiko for at banken ikke oppfyller krav knyttet til ESG. ESG står for «Environmental, Social og Governance», på norsk omtales dette som miljø, samfunnsansvar og eierstyring.

Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av forventet tap og for risikojustert kapital (økonomisk kapital). For risikotyper hvor det ikke finnes anerkjente metoder for å beregne kapitalbehov legger banken vekt på å definere rammer for styring av risikoen som sikrer at sannsynligheten for at en hendelse inntreffer er svært lav.

5.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av kunders eller andre motparters manglende evne og eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser ovenfor banken.

Styring og Kontroll

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets overordnede strategi, kredittpolicy, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner. Konsernets risikoeksponering følges opp ved hjelp av konsernets porteføljestyringssystem. Den risikomessige utviklingen i porteføljen følges opp kvartalsvis, med særlig vekt på utviklingen i risikoklassifisering (migrering), forventet tap, økonomisk kapital og risikojustert avkastning.

Fagsjef finansiering følger opp kvaliteten og risikoområdene iht. bankens kvartalsvise internkontroll. Administrerende banksjef foretar en uavhengig risikooppfølging og rapportering av den samlede risikoeksponeringen til ledelsen og styret.

Sentralt i bankens kredittvurderingsprosess står risikoklassifiseringssystemet. Dette system er basert på risikomodeller som tar utgangspunkt i statistiske beregninger og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer seg i hovedsak på tre hovedkomponenter:

Sannsynlighet for mislighold (Probability of Default - PD): Kundene blir klassifisert i risikoklasser ut fra sannsynligheten for at kunden misligholder forpliktelsene sine i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynlighet for mislighold beregnes ut fra et langsiktig snitt, som skal representere misligholdssannsynligheten gjennom en konjunktursykel. Sannsynligheten for mislighold beregnes bl.a. på grunnlag av historiske dataserier.

Forventet eksponering ved mislighold (Exposure at Default - EAD): EAD er en beregnet størrelse av forventet eksponering hvis en kunde går i mislighold. Beregningen tar utgangspunkt i kundens samlede eksponering, inkludert innvilgede men ikke trukne rammer og garantier.

Tapsgard ved mislighold (Loss given Default - LGD): LGD er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser.

Bruk av ekstern rating

SpareBank 1 Hallingdal Valdres benytter ikke ratingbyrå eller eksportkreditbyrå i kapitalvurderingen.

Sikkerheter

Sikkerheter som inngår i risikoklassifiseringen følger rutinen for engasjementsoppfølging eller ved opprettelse av ny sak på kunden. Hovedtyper av pant som benyttes er pant i fast eiendom, registrerbart løsøre, fordringer, varelager, driftstilbehør og landbruksløsøre. Banken har retningslinjer for beregning for verddivurderinger av panteobjekter. Det foretas individuell justering av verdien basert på vurdering av panteobjektets likviditet og pantbarhet. Verdigrunnlaget reduseres deretter med en standard reduksjonsverdi (i prosentpoeng) til normal realisasjonsverdi. Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko.

Brutto engasjement med pant i bolig er 5.980 mill. kroner. Dette er risikovektet 35 %. Forfalte engasjementer utgjør kr 59,8 mill. kroner. Ingenting av dette er godkjente sikkerheter.

5.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår hovedsaklig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som funding og rente- og valutahandel.

Styring og kontroll

Markedsrisiko kontrolleres hovedsaklig gjennom oppfølging av både risikoeksponeringer mot rammer fastsatt av styret og løpende analyser av utestående posisjoner. Rammene for eksponeringer gjennomgås og fornyes minimum årlig. Økonomisjef har ansvaret for den løpende, uavhengige overvåkingen av markedsrisikoen.

Rammer for renterisiko er basert på et parallellskift i rentekurven. For valutarisiko og egenkapitalrisiko er det satt nominelle posisjonsrammer. Innenfor egenkapitaldelen er det dessuten fastsatt ulike konsentrasjonsrammer. Et verdipapirs verdi (obligasjon, sertifikat eller egenkapitalpapir) avhenger av faktorer som er spesifikke for de enkelte utstederne og av generelle markedsbevegelser. Konsernets risikoeksponering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

Konsernets generelle eksponering mot markedsrisiko er moderat.

5.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko omhandler risikoen for tap som følge av:

- Mennesker: Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer: Svikt i IKT og andre systemer
- Eksterne årsaker: Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Styring og kontroll

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentligste av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er

en integrert del av lederansvaret på alle nivå. Lederens viktigste hjelpemiddel i arbeidet er faglig innsikt og ledelseskompentanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingssystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger og styringstiltak bidrar til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet.

Leder risikostyring og Compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Løpende oppfølging av kvalitet og overvåking skjer i 1.linjen hos den enkelte ansvarlige linjeleder.

Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

5.5 Likviditetsrisiko

Kapitalbehovet beregnes med utgangspunkt i bankens stresstest hvor man ser på merkostnader som oppstår ved dyrere funding som ikke helt eller delvis kan overføres til utlånsporteføljen.

5.6 Forretningsrisiko

Kapitalbehovet knyttet til forretningsrisiko beregnes med utgangspunkt i uventede inntekts- og kostnadssvingninger i ulike forretnings- og eller produktsegmenter. Forretningsrisikoen er knyttet til konjunktursvingninger, endret kundeadferd eller endret konkurransesituasjon.

5.7 Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende omdømme hos kunder, motparter og/eller myndigheter. Som medlem i en allianse er bankens omdømme også knyttet opp mot merkenavnet SpareBank 1.

Vi har ingen kvantitative modeller for å identifisere og måle omdømmerisiko. Omdømmerisiko kan imidlertid oppstå hvor som helst og har ikke nødvendigvis en klar sammenheng med bankens finansielle eksponering.

5.8 Eierrisiko

Kapitalbehovet for eierrisiko er basert på en metodikk som tar utgangspunkt i selskapets markedsverdi. Videre er det lagt til grunn et antatt fall i markedsverdi. Markedsverdi etter verdifall måles opp selskapets bokførte verdi hensyntatt fradrag som er tatt i bankens kjernekapital for å finne bankens nettoverdi. Kapitalbehovet beregnes i de tilfeller nettoverdi overstiger markedsverdi etter verdifall.

5.9 Strategisk risiko

Strategisk risiko er knyttet til uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser i forbindelse med vekstambisjoner utover det vanlige, inntreden i nye markeder eller oppkjøp av andre virksomheter.

5.10 Systemrisiko

Systemrisiko kan defineres som en risiko for at finansiell ustabilitet gir forstyrrelser i tilbudet av finansielle tjenester av et omfang som kan føre til betydelige negative virkninger på produksjon og sysselsetting.

6. SOLIDITET

6.1 Soliditetsmål

SpareBank1 Hallingdal Valdres sitt overordnede strategiske mål skal underbygge en moderat til lav risikoprofil. Konsernets soliditet uttrykkes gjennom den regulatoriske kapitaldekningen og gjennom en intern vurdering av kapitalbehov (ICAAP – prosessen). Ved fastsettelse av kapitalnivået tas det hensyn til:

- Makrosituasjonen
- Konsernets strategiske målbilde
- Vedtatt risikovilje og herunder internt beregnet kapitalbehov (ICAAP)
- Funding- og egenkapitalmarkedets krav til kapitalnivå
- Myndighetskrav til soliditet/kapitaldekning.

Hovedmål for konsernets soliditet er definert som;

- Målsatt nivå for ren kjernekapital skal over tid ligge med en forsvarlig buffer mot lovkravene. Dette vurderes løpende gjennom ICAAP prosessen til banken.

Vedtatte interne målsettinger for soliditet for 2020:

- Ren kjernekapital dekning: 16,0 %
- Kjernekapital dekning: 17,5 %
- Kapitaldekning: 19,5 %
- Leverage ratio (LR) 7 % (se nedenfor)

6.2 Leverage ratio (LR) – uvektet kjernekapitalandel

Pr 31.12.2020 (31.12.2019) ble LR- uvektet kjernekapitalandel beregnet til:

LR- Uvektet kjernekapitalandel (kapital som kvalifiserer som kjernekapital) 9,7 % (9,7%).

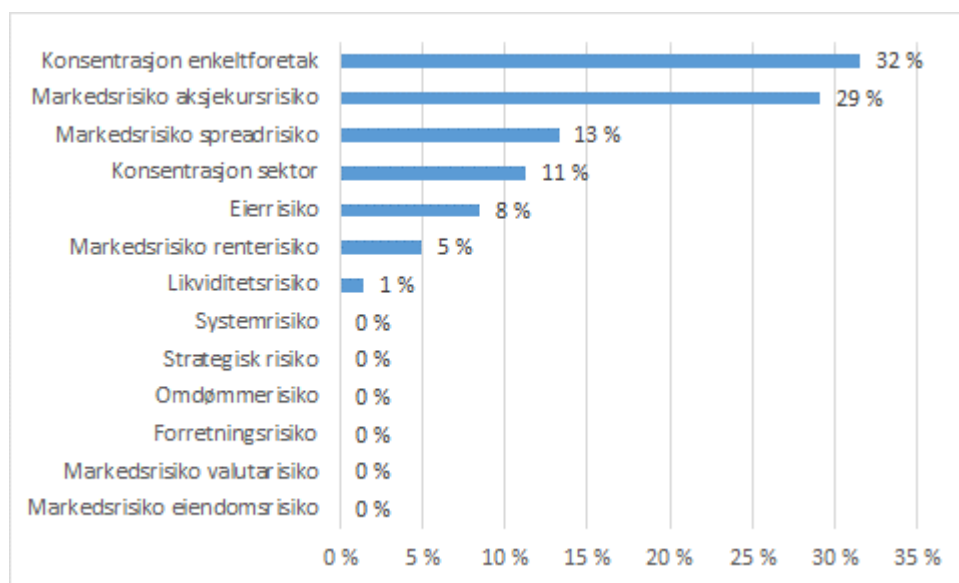
Det er satt et internt måltall i 2020 for LR på 7 % (LR – kapital som kvalifiserer som kjernekapital). Regulatorisk krav til uvektet kjernekapital er 5,0 %.

7. BEREGNET ØKONOMISK KAPITAL (PILAR 2)

7.1 Oppsummering

Risikojustert kapitalbehov beskriver hvor mye banken mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen i bankens strategiske bilde. Det er fastsatt at den økonomiske kapitalen skal dekke 99,9 % av mulige uventede tap i en tidshorisont på 1 år (risikojustert kapital). For kredittrisiko er det lagt til grunn statistiske metoder for beregning av risikojustert kapital og kvalitative metoder kombinert med stresstester for de fleste øvrige typer risiko.

Banken gjennomførte beregninger av kapitalkrav knyttet til Pilar 2 pr. 30.09.2020. Figuren under viser kapitalbehovet fordelt på de ulike risikokategoriene (andel):

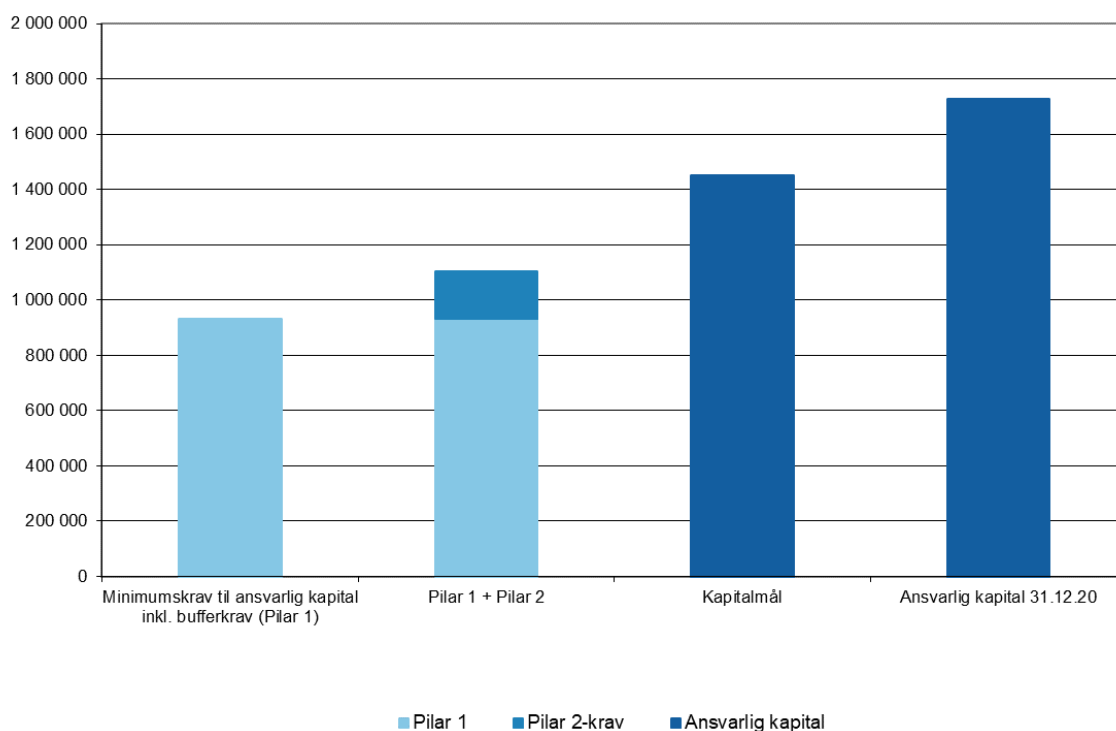
Figuren viser hvilke områder som ved utgangen av 2020 utgjorde områdene med størst kapitalbehov. Oppdater figur

8. SAMMENLIGNING AV REGULATORISK OG ØKONOMISK KAPITALBEHOV

SpareBank 1 Hallingdal Valdres sitt kapitaldekningsmål er minimum 16% for ren kjernekapital og 19,5% for kapitaldekning i 2020 og målsetning om en opptrapping til ett internt minimumsnivå kapitaldekning på 20,5 % innen utgangen av 2022.

Banken er tilfredsstillende kapitalisert både ut i fra den risiko banken faktisk er eksponert mot og som det er avsatt kapital for under Pilar 2 og i forhold til regulatoriske krav til kapital.

Figuren under viser en sammenligning av kapitalbehovsberegningen gjennomført pr. 31.12.20 for Pilar 1 og pilar 2 opp imot bankens ansvarlige kapital.

Hovedforskjellene mellom økonomisk kapital (Pilar 2) og Pilar 1 består av følgende:

Kredittrisiko:

Ved beregning av økonomisk kapital for kredittrisiko legges SpareBank 1 alliansens scoringsmodell til grunn mens den ved beregning av minimum ansvarlig kapital er sjablongmessig fastsatt i henhold til Forskrift om kapitalkrav. Modellen beregner et betydelig lavere nivå på UL (uventet tap) enn det regulatoriske kravet). Scoringsmodellen er validert på bankens portefølje og valideringen viser at modellen predikerer mislighold de kommende 12 mnd i stor grad. I tillegg beregnes økonomisk kapital for kredittrisiko knyttet til konsentrasjon innenfor bransjer, størrelse og geografiske områder og konjunktursvingninger.

Markedsrisiko:

Markedsrisiko beregnes ikke i forbindelse med minimumskravet til ansvarlig kapital.

Andre forhold:

Ved beregning av økonomisk kapital vurderes kapitalbehovet knyttet til forretningsrisiko, eierrisiko og strategisk risiko. Disse forholdene inngår ikke i beregning av minimumskrav etter Forskrift om kapitalkrav.

9. VEDLEGG

Til dette dokumentet finnes det et Excel-vedlegg med tabeller.